

† MÁTRAI LAJOS GYÖRGY.

IRTA: PAPP SÁNDOR.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁNAK gyásza van. Egyik kiváló, érdemes tanára: Mátrai Lajos Gy. — kinek élete az iskola életével és fejlődésével szinte azonos volt — október 15-én váratlanul meghalt. Erdemei és férfias erényei méltóvá teszik arra, hogy egyéniségéről külön megemlékezzünk.

Pályafutását Kauser János kőfaragónál kezdte, hol három évig inaskodott. Éppen elég idő arra, hogy e mesterséget megtanulja és hogy e foglalkozás mellett művészi hívatóságára eszméljen. Ebben segítségére volt maga a mestere is, aki tehetségét látva, javasolta a szülőknek, hogy fiukat a szobrászati pályára adják. Érthető azonban, hogy a már mesterséget tanult és kenyerét kereső fiút a szülők nem örömmel engedték egy bizonytalan pályára lépni.

Csak hosszadalmas küzdelem után került — bizonyára óvatos és praktikus tekintetből — először is egy épületszobrászhoz, majd magasabb rendeltetése érzetében Bécsbe, Párisba, Münchenbe, míg végre sok hányattatás és küzdelem után, amely együtt jár az olyan fejlődéssel, hol a tanulás a kenyérkeresettel lépést kell hogy tartson, 1880-ban ismét Pestre. Az akkori kultuszminiszter, Trefort Ágoston, az éppen létesült iparművészeti iskolához a fadaragás tanárának hívta meg. Iskolánk élete tehát ezzel a szakosztállyal kezdődött, — fejlődésének minden mozzanata össze van forrva az ő tevékenységével. E tevékenység adja meg az ő pályafutásának tulajdonképeni jellegét — igazi jelentőségét. Mert habár számos jeles szobrászati alkotása, mint aminők: Károli Gáspár, Izsó Miklós, Kisfaludy Károly, Széchenyi István, Schweidel József, Vásárhelyi Pál, — mely két utóbbit Lajos fiával egyetemben készítette, — fényesen igazolják talentumát, az ő igazi nagy kvalitásai mégis a tanárban jutnak kifejezésre.

Azok közé az egyének közé tartozott, akik megfontolva bár, de ha egyszer valamire elha-

tározták magukat, az eredményt vas szívóssággal és kitartással kikényszerítik.

Érzelegni sohasem érzelt. Gyöngeséget sohasem árult el.

A művész érzékenységét és fogékonyságát üdvösen ellensúlyozta természetadta energiája, melyet a küzdelem is megacélozott, de anélkül, hogy e fogékonyságot és érzékenységet eltompította, vagy a kedélyt érintette volna.

Körülményei folytán korán megtanította őt a nagy, az igazi mester: a tapasztalat arra, hogy az élet harcmező; és hogy éppen azért minden tépelődés, aggodalmaskodás, töprengés hiábavaló és céltalan erőpazarlást jelent.

Éppen azért, ahol kötelességről volt szó, ott ő önkíméletet nem ösmert, mert a saját verejtékén tanulta meg, hogy az élet is kíméletlen, hogy azzal alkudozni nem lehet.

Ebben a szellemben nevelte a reá bizott ifjúságot is.

Kiméltlen volt az önhitt, elbizott kötelességkerülőkkel szemben, de áldozatkész és fáradhatatlan, ha ezt tartotta üdvösnek, célra vezetőnek. Ily módon nemcsak oktatta, de mindenképpen támogatta és előkészítette az életre növendékeit.

A leghatásosabb didaktikai eszköze: a maga szorgalma és önmegtartózkodása volt, mert ezzel felkorbácsolta a lelkiismeretet és tiszteletet parancsolt.

Egész erejét, minden képességeit és teljes szeretetét, a családján kívül, az iskolának szentelte. Ennek fejlődése és növendékeinek érdeke töltötte be egész lényét.

És az eredmény fényesen igazolja, hogy ez az erő, ez a képesség és ez a szeretet nagy volt, kiváló volt. Nincs művésztanárunk, aki a kiválóságoknak olyan hatalmas gárdáját nevelte volna, mint ő.

Azért Mátrai Lajos György méltán megérdemli, hogy elvesztését mélyen fájlatva, példáját minden tekintetben kövessük.

